

بسم الله الرحمن الرحيم
وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور

تیپهای گیاهی منطقه قم-اراک

(محدوده نقشه چهارگوش NI 39-6)

از:

سید مهدی ادنانی

با همکاری:

ابوالفضل رحمتی زاده، حسین خاکدامن، حسین باقری

هماهنگ کننده ملی:

مسعود شکویی

ادنانی، مهدی

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور: تپهای گیاهی منطقه قم - اراک (محدوده نقشه چهارگوش NI39-6) / از مهدی ادنانی، با همکاری ابوالفضل رحمتی زاده، حسین خاکدامن، حسین باقری؛ هماهنگ کننده ملی: مسعود شکویی؛ [برای] وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع. - تهران: مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع، ۱۳۸۳. ی، ۱۶۳ ص. : مصور، نقشه، جدول، نمودار+ یک دیسک فشرده. - (مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع شماره انتشار ۳۵۰).

ISBN: 964-473-211-1 ۲۰۰۰۰ ریال به همراه نقشه رقومی.

ص.ع. به انگلیسی:

Mehdi Adnani, Ecological regions of Iran Vegetation types of Ghom - Arak area.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

کتابنامه: ص. ۱۶۰-۱۶۳.

۱. پوشش گیاهی - - ایران - - قم. ۲. پوشش گیاهی - - ایران - - اراک الف. رحمتی زاده، ابوالفضل. ب. خاکدامن، حسین. ج. باقری، حسین. د. سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی. ه. مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع.

۶۳۵/۹۶۴۰۹۵۵۱۲۸۲

SB۴۳۲/الف

م ۸۳-۳۹۹۰۷

کتابخانه ملی ایران

کمیته انتشارات

محمدحسن عصاره
پرویز باباخانلو
حسین میرزائی ندوشن

عادل جلیلی
عبدالرحمن حسین زاده
علی اصغر معصومی

شاهرخ کریمی

شناسنامه

نام کتاب	طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور، تپهای گیاهی منطقه قم-اراک
تألیف	سید مهدی ادنانی
ویراستاران علمی	مسعود شکویی، سیدحسن کابلی
ناظر فنی	شاهرخ کریمی
از انتشارات	مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع
سال انتشار	۱۳۸۳
نوبت چاپ	اول
تیراژ	۱۵۰۰
چاپ	معاصر
قیمت	۲۰۰۰۰ ریال به همراه نقشه رقومی
شابک	۹۶۴-۴۷۳-۲۱۱-۱

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	خلاصه
۱۶	۱- مروری بر منابع و سابقه تحقیق
۲۱	۲- اهداف
۲۲	۳- روش تحقیق
۲۲	۳-۱- جمع آوری اسناد، مدارک و اطلاعات
۲۲	۳-۲- کارهای میدانی
۲۳	۳-۳- جمع بندی و تلفیق یافته‌ها
۲۴	۳-۴- تشریح نشانه های روی نقشه
۲۸	۴- خصوصیات منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۲۸	۴-۱- موقعیت و وسعت
۳۱	۴-۲- هیدرولوژی
۳۳	۴-۳- زمین شناسی
۳۷	۴-۴- آب و هوا
۵۱	۴-۵- طبقه بندی اقلیمی
۵۳	۴-۵- منابع اراضی و خاک
۵۳	۴-۵-۱- منابع اراضی
۶۲	۴-۵-۲- کشاورزی و دیگر کاربریهای اراضی
۶۴	۵- تشریح تیپهای گیاهی
۷۵	۵-۱- تیپهای گیاهی گروه <i>Artemisia sieberi</i>
۷۵	۵-۱-۱- تیپ گیاهی <i>Artemisia sieberi</i>
۷۷	۵-۱-۲- تیپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Stipa hohenackeriana</i>
۷۸	۵-۱-۳- تیپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Salsola nitraria</i>
۷۹	۵-۱-۴- تیپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Salsola spp.</i>

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸۰	۵-۱-۵- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Amygdalus scoparia</i> تیپ گیاهی
۸۱	۵-۱-۶- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Stipagrostis plumosa</i> تیپ گیاهی
۸۲	۵-۱-۷- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Pteropyron</i> spp.- <i>Launaea acanthodes</i> تیپ گیاهی
۸۳	۵-۱-۸- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Pteropyron</i> spp.- <i>Scariola orientalis</i> تیپ گیاهی
۸۴	۵-۱-۹- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Scariola orientalis</i> - <i>Noaea mucronata</i> تیپ گیاهی
۸۵	۵-۱-۱۰- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Scariola orientalis</i> - <i>Acantholimon</i> spp. تیپ گیاهی
۸۶	۵-۱-۱۱- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Scariola orientalis</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> تیپ گیاهی
۸۸	۵-۱-۱۲- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Astragalus</i> spp. تیپ گیاهی
۸۹	۵-۱-۱۳- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Salsola</i> spp.- <i>Poa bulbosa</i> تیپ گیاهی
۹۰	۵-۱-۱۴- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Salsola</i> spp. تیپ گیاهی
۹۱	۵-۱-۱۵- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Scariola orientalis</i> تیپ گیاهی
۹۲	۵-۱-۱۶- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Acantholimon</i> spp.- <i>Stipa hohenackeriana</i> تیپ گیاهی
۹۳	۵-۱-۱۷- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Stipagrostis plumosa</i> تیپ گیاهی
۹۴	۵-۱-۱۸- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Astragalus</i> spp.- <i>Noaea mucronata</i> تیپ گیاهی
۹۵	۵-۱-۱۹- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Stipagrostis plumosa</i> - <i>Acantholimon</i> spp. تیپ گیاهی
۹۶	۵-۱-۲۰- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Noaea mucronata</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> تیپ گیاهی
۹۷	۵-۱-۲۱- <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Ajuga chamaescistus</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> تیپ گیاهی
۹۷	۵-۲- <i>Artemisia aucheri</i> تپهای گیاهی گروه
۹۸	۵-۲-۱- <i>Artemisia aucheri</i> - <i>Astragalus</i> spp.- <i>Perennial grasses</i> تیپ گیاهی
	۵-۲-۲- تیپ گیاهی
۱۰۰	<i>Artemisia aucheri</i> - <i>Acanthophyllum microcephalum</i> - <i>Perennial grasses</i>

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۱	۵-۲-۳- Artemisia aucheri-Rheum ribes-Stipa hohenackeriana تیپ گیاهی
۱۰۳	۵-۳-۵- Astragalus spp. تیپهای گیاهی گروه
۱۰۳	۵-۳-۱- Astragalus spp. تیپ گیاهی
۱۰۴	۵-۳-۲- Astragalus spp.-Scariola orientalis تیپ گیاهی
۱۰۵	۵-۳-۳- Astragalus spp.-Iris sp. تیپ گیاهی
۱۰۶	۵-۳-۴- Astragalus spp.-Perennial grasses-Artemisia aucheri تیپ گیاهی
۱۰۸	۵-۳-۵- Astragalus spp.-Acantholimon spp.-Perennial grasses تیپ گیاهی
۱۰۹	۵-۳-۶- Astragalus spp.-Acantholimon spp.-Artemisia aucheri تیپ گیاهی
	۵-۳-۷- تیپ گیاهی
۱۱۰	Astragalus spp.-Acanthophyllum microcephalum-Gypsophila bicolor
۱۱۱	۵-۳-۸- Astragalus spp.-Acantholimon spp.-Stipa hohenackeriana تیپ گیاهی
۱۱۴	۵-۳-۹- Astragalus spp.-Artemisia sieberi-Poa bulbosa تیپ گیاهی
۱۱۵	۵-۳-۱۰- Astragalus spp.-Stipa hohenackeriana-Scariola orientalis تیپ گیاهی
۱۱۶	۵-۳-۱۱- Astragalus spp.-Artemisia sieberi تیپ گیاهی
۱۱۷	۵-۳-۱۲- Astragalus spp.-Perennial grasses-Centaurea gaubae تیپ گیاهی
۱۱۸	۵-۳-۱۳- Astragalus spp.-Perennial grasses-Phlomis sp. تیپ گیاهی
۱۱۹	۵-۳-۱۴- Astragalus spp.-Noaea mucronata-Cousinia sp. تیپ گیاهی
۱۲۰	۵-۴-۵- Stipa hohenackeriana تیپهای گیاهی گروه
۱۲۰	۵-۴-۱- Stipa hohenackeriana-Artemisia sieberi تیپ گیاهی
	۵-۴-۲- تیپ گیاهی
۱۲۱	Stipa hohenackeriana-Stipagrostis plumosa-Artemisia sieberi

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۲۲	۳-۴-۵- تیپ گیاهی <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Astragalus</i> spp.- <i>Amygdalus scoparia</i>
	۴-۴-۵- تیپ گیاهی
۱۲۴	<i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Centaurea virgata</i> - <i>Acanthophyllum microcephalum</i>
۱۲۵	۵-۴-۵- تیپ گیاهی <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Astragalus</i> spp.- <i>Scariola orientalis</i>
۱۲۶	۵-۵- تیپهای گیاهی گروه <i>Scariola orientalis</i>
۱۲۶	۱-۵-۵- تیپ گیاهی <i>Scariola orientalis</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Astragalus</i> spp.
۱۲۷	۲-۵-۵- تیپ گیاهی <i>Scariola orientalis</i> - <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Pteropyrum</i> spp.
۱۲۸	۳-۵-۵- تیپ گیاهی <i>Scariola orientalis</i> - <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i>
۱۳۰	۴-۵-۵- تیپ گیاهی <i>Scariola orientalis</i> - <i>Noaea mucronata</i> - <i>Stipa hohenackeriana</i>
۱۳۱	۵-۵-۵- تیپ گیاهی <i>Scariola orientalis</i> - <i>Artemisia sieberi</i> - <i>Noaea mucronata</i>
۱۳۲	۶-۵- تیپهای گیاهی گروه <i>Launaea acanthodes</i>
۱۳۲	۱-۶-۵- تیپ گیاهی <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Pteropyrum</i> spp.
۱۳۳	۲-۶-۵- تیپ گیاهی <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Scariola orientalis</i> - <i>Artemisia sieberi</i>
۱۳۴	۳-۶-۵- تیپ گیاهی <i>Launaea acanthodes</i> - <i>Noaea mucronata</i> - <i>Scariola orientalis</i>
۱۳۵	۷-۵- تیپهای گیاهی گروه <i>Pteropyrum</i> spp.
۱۳۵	۱-۷-۵- تیپ گیاهی <i>Pteropyrum</i> spp.- <i>Launaea acanthodes</i>
۱۳۶	۲-۷-۵- تیپ گیاهی <i>Pteropyrum</i> spp.- <i>Stipa hohenackeriana</i> - <i>Artemisia sieberi</i>
۱۳۷	۸-۵- تیپهای گیاهی گروه <i>Halocnemum strobilaceum</i>
۱۳۷	۱-۸-۵- تیپ گیاهی <i>Halocnemum strobilaceum</i> - <i>Seidlitzia rosmarinus</i>
۱۳۸	۲-۸-۵- تیپ گیاهی <i>Halocnemum strobilaceum</i> - <i>Salsola</i> spp.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳۹	۵-۹-۰- تیپهای گیاهی گروه <i>Stipagrostis plumosa</i>
۱۳۹	۵-۹-۱- تیپ گیاهی <i>Stipagrostis plumosa-Launaea acanthodes</i>
۱۴۰	۵-۹-۲- تیپ گیاهی <i>Stipagrostis plumosa-Salsola spp.</i>
۱۴۱	۵-۱۰- تیپهای گیاهی گروه <i>Tamarix spp.</i>
۱۴۱	۵-۱۰-۱- تیپ گیاهی <i>Tamarix spp.</i>
۱۴۳	۵-۱۰-۲- تیپ گیاهی <i>Tamarix spp.-Suaeda aegyptiaca</i>
۱۴۳	۵-۱۱- تیپهای گیاهی گروه <i>Aeluropus littoralis</i>
۱۴۴	۵-۱۱-۱- تیپ گیاهی <i>Aeluropus littoralis-Salsola spp.-Suaeda aegyptiaca</i>
۱۴۵	۵-۱۱-۲- تیپ گیاهی <i>Aeluropus littoralis-Juncus sp.-Halocnemum strobilaceum</i>
۱۴۵	۵-۱۲- تیپهای گیاهی گروه <i>Prosopis stephaniana</i>
۱۴۶	۵-۱۲-۱- تیپ گیاهی <i>Prosopis stephaniana-Tamarix spp.</i>
۱۴۷	۵-۱۲-۲- تیپ گیاهی <i>Prosopis stephaniana-Salsola spp.</i>
۱۴۷	۵-۱۳- تیپهای گیاهی گروه منفرد
۱۴۷	۵-۱۳-۱- تیپ منفرد گیاهی <i>Salsola spp.-Artemisia sieberi-Stipa hohenackeriana</i>
	۵-۱۳-۲- تیپ منفرد گیاهی
۱۴۸	<i>Acantholimon spp.-Stipagrostis plumosa-Launaea acanthodes</i>
۱۴۹	۵-۱۳-۳- تیپ منفرد گیاهی <i>Halanthium purpureum-Anthochlamys polygaloides</i>
۱۴۹	۵-۱۳-۴- تیپ منفرد گیاهی <i>Hulthemia persica-Halostachys sp.</i>
۱۵۰	۵-۱۳-۵- تیپ منفرد گیاهی <i>Lycium ruthenicum</i>
۱۶۰	منابع
۱۶۲	خلاصه انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱: خلاصه مشخصات تپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۶
جدول ۲: نشانه‌های تپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۲۵
جدول ۳: موقعیت ایستگاههای هواشناسی محدوده اجرای طرح	۳۸
جدول ۴: شاخصهای آب و هوایی ایستگاه سینوپتیک اراک طی سالهای ۱۹۹۵-۱۹۵۵	۳۹
جدول ۵: شاخصهای آب و هوایی ایستگاه سینوپتیک شکوهیه قم طی سالهای ۱۹۸۶-۱۹۹۵	۴۰
جدول ۶: شاخصهای آب و هوایی ایستگاه کلیماتولوژی دودک طی سالهای ۱۹۹۰-۱۹۵۱	۴۱
جدول ۷: شاخصهای آب و هوایی ایستگاه کلیماتولوژی نفرش طی سالهای ۱۹۹۰-۱۹۵۱	۴۲
جدول ۸: شاخصهای بارندگی در ایستگاههای هواشناسی منطقه مورد مطالعه قم-اراک (۶۳-۱۳۴۳)	۴۶
جدول ۹: رژیم تبخیر از تشتک کلاس	۴۹
جدول ۱۰: محدوده مکانی اقالیم موجود در منطقه قم-اراک	۵۱
جدول ۱۱: تپها و واحدهای اراضی منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۵۳
جدول ۱۲: استفاده از اراضی در شرایط حاضر منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۶۳
جدول ۱۳: توزیع تپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۶۹
جدول ۱۴: لیست فلورستیک گونه‌های مشاهده شده در منطقه مورد مطالعه قم-اراک	۱۵۱

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۵	نمودار ۱: توزیع کاربریهای اصلی اراضی در منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۴۷	نمودار ۲: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی اراک
۴۷	نمودار ۳: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی شکوهیه قم
۴۸	نمودار ۴: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی دودهک
۴۸	نمودار ۵: منحنی آمبروترمیک ایستگاه هواشناسی تفرش
۶۶	نمودار ۶: فراوانی تپهای گیاهی در منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۶۷	نمودار ۷: فراوانی گروههای گیاهی منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۶۸	نمودار ۸: دامنه گسترش ارتفاعی هر یک از تپهای گیاهی در منطقه مورد مطالعه قم-اراک

فهرست نقشه

صفحه	عنوان
۲۹	نقشه نمایشی ۱: موقعیت منطقه مورد مطالعه قم-اراک در سطح کشور
۳۰	نقشه نمایشی ۲: وضعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۴۴	نقشه نمایشی ۳: خطوط میانگین هم دمای سالانه منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۴۵	نقشه نمایشی ۴: خطوط میانگین هم باران سالانه منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۵۰	نقشه نمایشی ۵: خطوط میانگین هم تبخیر سالانه منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۵۲	نقشه نمایشی ۶: طبقه‌بندی اقلیم به روش دومارتن اصلاح شده منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۵۴	نقشه نمایشی ۷: ارزیابی منابع و قابلیت اراضی در منطقه مورد مطالعه قم-اراک
۶۵	نقشه نمایشی ۸: تپهای گیاهی منطقه مورد مطالعه قم-اراک

فهرست نگاره‌ها

صفحه	عنوان
	نگاره ۱: نمائی از اراضی با پوشش گیاهی بسیار کم تراکم یا فاقد پوشش گیاهی در منطقه
۶۳	مورد مطالعه قم- اراک
۸۰	نگاره ۲: نمائی از تیپ گیاهی <i>Artemisia sieberi-Amygdalus scoparia</i>
	نگاره ۳: نمائی از تیپ گیاهی
۸۷	<i>Artemisia sieberi-Scariola orientalis-Stipa hohenackeriana</i>
	نگاره ۴: نمائی از تیپ گیاهی
۸۸	<i>Artemisia sieberi-Stipa hohenackeriana-Astragalus spp.</i>
۹۹	نگاره ۵: نمائی از تیپ گیاهی <i>Artemisia aucheri-Astragalus spp.-Perennual grasses</i>
۱۰۲	نگاره ۶: نمائی از تیپ گیاهی <i>Artemisia aucheri-Rheum ribes-Stipa hohenackeriana</i>
۱۰۷	نگاره ۷: نمائی از تیپ گیاهی <i>Astragalus spp.-Perennual grasses-Artemisia aucheri</i>
	نگاره ۸: نمائی از تیپ گیاهی
۱۲۳	<i>Stipa hohenackeriana-Astragalus spp.-Amygdalus scoparia</i>
	نگاره ۹: نمائی از تیپ گیاهی
۱۲۹	<i>Scariola orientalis-Artemisia sieberi-Stipa hohenackeriana</i>
۱۴۲	نگاره ۱۰: نمائی از تیپ گیاهی <i>Tamarix spp.</i>

سپاسگزاری:

اکنون که این تحقیق را به اتمام رسانده‌ام، برخود لازم می‌دانم از تلاش و مساعدت تمام عزیزانی که به نوعی در ارائه این گزارش مرا یاری نموده‌اند سپاسگزاری نمایم. از جناب آقای مهندس مسعود شکوئی، هماهنگ کننده محترم ملی طرح به خاطر راهنماییهای ارزنده ایشان در طول اجرای طرح و آقای دکتر ولی‌اله مظفریان به جهت همکاری در شناسایی گونه‌های گیاهی قدردانی می‌نمایم.

از آقایان مهندس عباس پورمیدانی، حسین بشری، ابوالفضل رحمتی‌زاده، حسین خاکدامن، حسین باقری و هادی دهقان به جهت همکاری در طول اجرای طرح و خانم سمیه مقیاسی و آقای محمد کاظمی، تکنسینهای محترم بخش جنگل و مرتع به خاطر همکاری در تهیه نمونه‌های گیاهی، ترسیم نقشه‌ها و تنظیم جداول مربوطه سپاسگزارم.

از واحد نقلیه مرکز، بخصوص آقای کرملی زمانی به جهت زحمات قابل توجه ایشان در حین عملیات صحرایی تشکر می‌نمایم.

هماهنگی و راهنمایی در مورد نحوه تدوین گزارش و نقشه‌ها به وسیله آقای مهندس مسعود شکوئی انجام شد.

جناب آقای دکتر جلیلی ریاست محترم مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع همیشه مشوق و راهنمای مجریان این طرح ملی و گسترده که در پهنه وسیعی از ایران زمین اجرا می‌شود بوده‌اند. آقای دکتر مهدی فرح پور ریاست محترم بخش تحقیقات مرتع در انجام این طرح ما را یاری داده‌اند. آقای شاهرخ کریمی دبیر کمیته انتشارات مؤسسه امور چاپ و انتشار کتاب را پی‌گیری نمودند که موجب امتنان است.

آقای مهندس سید حسن کابلی، تولید نقشه‌های نهایی در محیط سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی و همچنین بازخوانی متن کتاب را بر عهده داشته‌اند. سرکار خانم مهندس هاجر

نعمتی زحمت بازخوانی و بازبینی کتاب را متقبل شده‌اند و سرکار خانم مهین بهرامی زحمت
حروفچینی و صفحه آرایی را عهده‌دار بودند.

زحمات تمامی این عزیزان، شایسته تقدیر و سپاس می‌باشد.

امیدوارم که مجموعه حاضر مورد استفاده همکاران اداره کل منابع طبیعی استان و سایر
علاقه‌مندان قرار گیرد.

سید مهدی ادنانی

مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام استان قم

مقدمه:

کشور ایران با داشتن بیش از ۸۰۰۰ گونه گیاهی، بانک ژن گیاهی بسیار غنی‌ای را در خود جای داده است، عرصه مراتع رویشگاه اکثر این گونه‌های گیاهی می‌باشد. برداشتهای غیراصولی، مدیریت ناصحیح و برخی عوامل دیگر سبب شده است که هر ساله از این استعداد ارزشمند کاسته شده و به تدریج این منبع غنی گیاهی از نظر کمی و کیفی دستخوش تخریب و تبدیل گردد. مدیریت اصولی و صحیح در عرصه مراتع با دستیابی به اطلاعات مناسب، بهنگام و کامل امکان‌پذیر است. طرح ملی شناخت مناطق اکولوژیک کشور به عنوان یک طرح بنیادی و پایه، اطلاعات مربوط به تیپهای گیاهی و به ویژه تیپهای مرتعی را تولید می‌نماید.

این طرح از سال ۱۳۶۸ با اهداف چندگانه از جمله برای تعیین عرصه‌های مناسب تحقیقات منابع طبیعی آغاز شده است. براساس برنامه پیش‌بینی شده در مدت ۱۰ سال حدود ۴۰ میلیون هکتار از اراضی کشور زیر پوشش این طرح قرار می‌گیرد و به مرور تمامی پهنه ایران زمین تحت پوشش این طرح قرار خواهد گرفت.

شناخت منابع موجود در کشور اولین و ضروری‌ترین گام جهت برنامه‌ریزی برای استفاده پایدار از آن می‌باشد. در حالیکه در مورد منابع طبیعی به ویژه مراتع کشور اطلاعات و ارقام به طور عمده برآوردهایی هستند که در سالهای قبل از ۱۳۵۰ صورت گرفته‌اند.

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور در منطقه قم-اراک از سال ۱۳۷۹ در محدوده یک برگ نقشه توپوگرافی چهارگوش ایرانی با مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ به شماره NI 39-6 سری K551 انجام شد. در این طرح با انجام مطالعات صحرایی تیپهای گیاهی تعیین و فهرست گیاهان موجود در تیپ‌ها تهیه می‌گردد. نظر به اینکه هر تیپ گیاهی معرف عوامل اکولوژیک موجود در آن می‌باشد، تعیین تیپ‌ها می‌تواند نمادی از قابلیت‌ها، استعدادها و امکانات طبیعی موجود در آن مناطق باشد.

تدوین فهرست گیاهی از گونه‌های موجود در هر یک از تیپ‌ها اطلاعات ارزشمندی از عناصر گیاهی موجود در تیپ‌ها ارائه می‌دهد. حضور و یا عدم حضور گونه‌های گیاهی

می‌تواند ضمن ارائه شرایط اکولوژیکی منطقه، تأثیر شدت بهره‌برداری از مراتع را نیز نشان دهد. طرح ملی شناخت مناطق اکولوژیک از جمله طرح‌های ملی است که اطلاعات پایه را از مراتع در قالب تهیه نقشه تیپ‌های گیاهی، همراه با گزارش شرایط اقلیمی، خصوصیات خاک و گونه‌های گیاهی همراه در هر یک از تیپ‌ها ارائه می‌نماید.

www.ketab.ir